

FESTIVAL

midis

MINIMES

ÉTÉ/ZOMER 2026

03.07

PROGRAMME DU JOUR
PROGRAMMA VAN DE DAG

Adolphe Biarent

(1871-1916)

Sonate pour violoncelle et piano en fa dièse mineur /

Sonate voor cello en piano in fis-klein

Poco lente - Ben moderato

Presto furioso

Adagio non troppo

Un peu lent - Vivo agitato

Romain Dhainaut

violoncelle / cello

Rafael Theissen

piano

PROCHAIN CONCERT
VOLGEND CONCERT

06.07

PRO MUSICA BUDAÖRS

Csaba Tóth

direction / leiding

Franz Liszt (1811-1886)

Ave Maria, S.558

O salutaris hostia, S.40

Salve Regina, S.66

Pater noster, S.28

Lajos Bárdos (1899-1986)

Ave maris stella

O languens Jesu

Libera me

COMMENTAIRE

En 1977, quelques partitions promises à la destruction sont sauvées in extremis par Guy Galand, enseignant et défenseur de la culture wallonne. Alerté par la concierge de l'Institut Destrée, qui s'apprête à jeter de vieux papiers retrouvés dans un grenier, il découvre et récupère les manuscrits d'Adolphe Biarent. Ce geste presque anodin permet de préserver l'œuvre d'un compositeur majeur du patrimoine musical belge, aujourd'hui encore largement méconnu. Ce sauvetage éclaire le destin paradoxal d'une musique d'une qualité exceptionnelle, longtemps demeurée dans l'ombre malgré l'admiration qu'elle suscita chez plusieurs grands musiciens de son époque.

Né en 1871 à Frasnes-lez-Gosselies, près de Charleroi, Adolphe Biarent effectue ses études musicales à Bruxelles et Gand avant de remporter le Prix de Rome belge en 1901. Comme le veut alors la tradition, cette récompense l'amène à voyager à travers l'Europe afin de compléter sa formation artistique. Pourtant, loin des grands centres musicaux européens, il choisit rapidement de revenir à Charleroi, ville à laquelle il consacra toute son existence. Professeur admiré à l'Académie de musique, il y développe une intense activité de pédagogue et d'animateur culturel. Sous son impulsion, la ville accueille de grands artistes belges tels qu'Eugène Ysaÿe ou Arthur De Greef ; il fonde également des ensembles de musique de chambre et tente même de créer un orchestre symphonique permanent.

Parmi ses élèves figure le jeune violoncelliste Fernand Quinet, futur fondateur du Quatuor Pro Arte et de l'orchestre qui deviendra plus tard l'Orchestre Philharmonique Royal de Liège. Biarent lui enseigne l'harmonie, le contrepoint et la musique de chambre. Leur relation artistique trouve un prolongement essentiel dans la *Sonate pour violoncelle et piano*, créée dès 1917 par Quinet, alors âgé de seulement dix-neuf ans.

Plusieurs facteurs condamnent progressivement l'œuvre de Biarent à l'oubli : une personnalité discrète et solitaire, un profond attachement à sa région, une absence quasi totale des réseaux internationaux, ainsi qu'un langage musical davantage tourné vers l'héritage romantique et franciste que vers les avant-gardes du XXe siècle. Sa mort prématurée, en février 1916, en pleine Première Guerre mondiale, achève d'interrompre tout espoir de reconnaissance durable. Dans une Belgique occupée et dévastée, la vie musicale est alors pratiquement réduite au silence. Malgré les efforts de quelques passionnés réunis au sein des « Amis d'Adolphe Biarent », puis de l'Institut Destrée, son œuvre ne bénéficiera jamais des relais nécessaires à sa diffusion internationale.

Composée entre décembre 1914 et avril 1915, la *Sonate pour violoncelle et piano* apparaît aujourd'hui comme l'un des sommets du répertoire belge. Véritable œuvre de guerre, elle porte l'empreinte des violences qui frappent alors la Belgique et la région de Charleroi. Le premier mouvement, marqué *Mesto*, oscille entre lyrisme romantique, élans d'espoir et retours incessants d'un thème sombre et menaçant. Ses nombreux changements de tempo participent à une tension organique et dramatique permanente. Un deuxième mouvement fulgurant, d'une violence presque inhumaine, vient ensuite fracasser tout élan de lumière dans une écriture d'une virtuosité extrême. Le bref *Lamento* du troisième mouvement suspend le temps dans une douleur retenue, avant qu'un final dramatique ne conduise progressivement vers une conclusion d'une immense tendresse, dans l'extrême aigu du violoncelle.

Grand admirateur de César Franck, Biarent construit sa sonate selon le principe cyclique : les thèmes traversent les quatre mouvements et unifient l'ensemble avec une remarquable maîtrise dramatique. Mais loin de toute démonstration formelle, cette architecture sert ici un discours profondément humain, sans aucune complaisance. Par la cohérence de son langage, l'intensité de son expression et l'exigence technique imposée aux interprètes, cette sonate s'impose comme l'une des œuvres majeures du répertoire pour violoncelle et piano, et comme une redécouverte essentielle du patrimoine musical belge.

Romain Dhainaut

BIOGRAPHIE

Romain Dhainaut

Violoncelliste belge, Romain Dhainaut s'est produit en soliste auprès de personnalités musicales aussi diverses que Maxim Vengerov et Trevor Pinnock, et a donné des récitals dans la plupart des pays européens ainsi qu'en Chine et aux États-Unis. Il s'est formé successivement au Conservatoire de Tournai, à la Chapelle Musicale Reine Elisabeth, au Conservatoire Royal de Bruxelles, au Koninklijk Conservatorium Den Haag et à la Royal Academy of Music, où ses professeurs furent Christiane Diricq, Didier Poskin, Harro Ruijsenaars et Mats Lidström. L'enseignement de Thomas Brandis l'a particulièrement marqué dans le domaine de la musique de chambre.

Chambriste accompli, il fut « Leverhulme Chamber Music Fellow » à la Royal Academy of Music. Il s'est produit régulièrement en Belgique et à l'étranger au sein du Trio Khnopff et du Flash Ensemble. Son intérêt pour la musique contemporaine l'a conduit à participer à des créations en Angleterre, aux Pays-Bas, en France, au Ghana... Ses concerts de musique de chambre ont été diffusés par plusieurs radios européennes, notamment en direct sur BBC Radio 3 lors des BBC Proms.

Sa discographie comprend la version de chambre de la *Quatrième Symphonie* de Mahler (Royal Academy Soloists Ensemble dirigé par Trevor Pinnock), l'album *Weinberg 1945* avec le Trio Khnopff (Chamber Disc of the Month, *BBC Music Magazine*), l'intégrale des *Trios à cordes* de Laszlo Lajtha avec le Flash Ensemble, et un album consacré à Adolphe Biarent avec Rafael Theissen, primé par le Volkskrant et la radio néerlandaise NPO Klassiek

Très actif dans le domaine de la pédagogie, il est chargé d'enseignement en violoncelle au Conservatoire Royal de Bruxelles. Il a fondé le Festival Contrastes à Tournai, dont il assure la direction artistique.

Il est chef de projets «concerts et événements d'antenne» sur RTBF - Musiq3, radio de service public dédiée à la musique classique en Belgique francophone.

Romain Dhainaut est lauréat de Vocatio, du concours Servais, et premier prix du concours Dexia Classics. Il joue un violoncelle fabriqué à Gand par Hendrik Willems en 1682, magnifiquement restauré par la Maison Bernard (Bruxelles), et un archet François Peccatte.

Rafael Theissen

Le pianiste belge Rafael Theissen entreprend ses études musicales auprès de Cornelius Meyer, à l'Académie de musique de la Communauté germanophone de Belgique. À seulement quinze ans, il y achève son cursus avec la note de 99 % et se voit décerner la médaille d'or du gouvernement.

Il poursuit ensuite sa formation au Conservatoire royal de Bruxelles dans la classe de Jean-Claude Vanden Eynden, où il obtient son diplôme en tant que meilleur étudiant de sa promotion, avant de se perfectionner à la Hochschule für Musik de Mannheim auprès de Ragna Schirmer.

Il bénéficie également de l'enseignement de la pianiste géorgienne Natalie Zinsadze, pédagogue issue de la grande tradition pianistique russe, et enrichit ses références artistiques lors de différentes masterclasses avec Viktor Chestopal.

Rafael Theissen se produit régulièrement en récital, en soliste avec orchestre et en musique de chambre, développant un répertoire toujours plus vaste.

Pour le label belge Pavane, il a enregistré les œuvres pour violoncelle et piano du compositeur belge Adolphe Biarent, en duo avec le violoncelliste Romain Dhainaut, ainsi que plusieurs pièces du même pour piano seul.

Parallèlement à sa carrière de concertiste, il mène une activité pédagogique et enseigne à l'Académie de musique de la Communauté germanophone de Belgique.

Rafael Theissen est lauréat de nombreux concours internationaux, parmi lesquels le concours international de piano de l'EPTA, le concours Dexia Classics (Belgique), le Grand Concours International de Piano (France), le Concorso Internazionale Rovere d'Oro (Italie) et le Concours international de piano Nice Côte d'Azur (France).

COMMENTAAR

In 1977 werden enkele partituren die vernietigd dreigden te worden op het nippertje gered door Guy Galand, docent en voorvechter van de Waalse cultuur. Hij werd gewaarschuwd door de concierge van het Institut Destrée, die op het punt stond oude papieren weg te gooien die op zolder waren gevonden, en ontdekte en redde zo de manuscripten van Adolphe Biarent. Dankzij dat ogenschijnlijk onbeduidende gebaar werd het oeuvre bewaard van een belangrijke Belgische componist, die tot op vandaag grotendeels onbekend is gebleven. Die redding werpt licht op het paradoxale lot van deze muziek van uitzonderlijke kwaliteit, die lange tijd in de schaduw bleef staan, hoewel ze door verschillende grote musici uit zijn tijd zeer werd bewonderd.

Adolphe Biarent werd in 1871 geboren te Frasnes-lez-Gosselies bij Charleroi en studeerde muziek in Brussel en Gent, waarna hij in 1901 de Belgische Prix de Rome won. Zoals toen gebruikelijk was, kon hij dankzij die prijs door Europa reizen om zijn artistieke opleiding te voltooien. Hij koos er echter algauw voor om terug te keren naar Charleroi, ver van de grote Europese muziekcentra, en wijdde aan die stad zijn hele leven. Als gewaardeerd docent aan de muzikacademie ontplooipte hij er een intense werking als pedagoog en cultureel bezieler. Op zijn initiatief verwelkomde de stad grote Belgische musici zoals Eugène Ysaÿe en Arthur De Greef. Hij stichtte ook kamermuziekensembles en probeerde zelfs een permanent symfonieorkest op te richten.

Tot zijn leerlingen behoorde de jonge cellist Fernand Quinet, de latere oprichter van het Quatuor Pro Arte en van het orkest dat uiteindelijk het Orchestre Philharmonique Royal de Liège zou worden. Biarent was Quinets docent harmonie, contrapunt en kamermuziek. Hun artistieke relatie kreeg concreet gestalte in de *Sonate voor cello en piano*, waarvan Quinet al in 1917, toen hij pas negentien was, de wereldpremière verzorgde.

Verschiedende factoren leidden ertoe dat Biarents oeuvre geleidelijk in de vergetelheid raakte: hij was een bescheiden, eenzellige man, die vooral diep verbonden was met zijn eigen regio en nagevoel onbekend was in internationale netwerken. Zijn muziektaal was bovendien meer gericht op de erfenis van de romantiek, en met name die van César Franck, dan op de 20ste-eeuwse avant-garde. Zijn vroegtijdige dood in februari 1916, midden in de Eerste Wereldoorlog, doofde elke hoop op blijvende erkenning uit. In het bezette en verwoeste België kwam het muziekleven vrijwel helemaal tot stilstand. Ondanks de inspanningen van enkele enthousiastelingen in de vereniging "Vrienden van Adolphe Biarent" en later het Institut Destrée kreeg zijn werk nooit de ruggensteun die nodig was om internationaal door te breken.

De *Sonate voor cello en piano*, gecomponeerd tussen december 1914 en april 1915, geldt tegenwoordig als een van de hoogtepunten van het Belgische repertoire. Het is een waar oorlogswerk, dat de sporen draagt van het geweld dat België en de streek rond Charleroi toen teisterde. Het eerste deel, een Mesto, beweegt zich tussen romantische lyriek, opwellingen van hoop en de onophoudelijke terugkeer van een somber en dreigend thema. De vele tempowisselingen dragen bij aan de permanente organische en dramatische spanning. Een flitsend tweede deel, dat een haast onmenselijk geweld uitstraalt, verplettert vervolgens met zijn uiterst virtuoze schrijftuur elk sprankeltje licht. Het derde deel is een kort Lamento dat de tijd even stil doet staan in ingehouden pijn, voordat de dramatische finale ons geleidelijk meevoert naar een ontroerend slot in de allerhoogste regionen van de cello. Als groot bewonderaar van César Franck bouwde Biarent zijn sonate op volgens het cyclische principe: de thema's keren terug in elk van de vier delen en verlenen het geheel eenheid, met een opmerkelijke dramatische beheersing. Maar wars van iedere vorm van formeel vertoon staat die opbouw in dienst van een diep menselijk betoog, zonder enige gemakzucht. Met haar coherente stijl, intense expressie en de hoge technische eisen die aan de vertolkers worden gesteld, is deze sonate een van de belangrijkste werken uit het repertoire voor cello en piano, en een deel van het Belgische muzikale erfgoed dat absoluut verdient herontdekt te worden.

Romain Dhainaut
Vertaling: Jeroen De Keyser

BIOGRAFIE

Romain Dhainaut

De Belgische cellist Romain Dhainaut trad als solist op naast uiteenlopende muzikale persoonlijkheden zoals Maxim Vengerov en Trevor Pinnock, en gaf recitals in de meeste Europese landen, evenals in China en de Verenigde Staten. Hij kreeg zijn opleiding achtereenvolgens aan het Conservatorium van Doornik, de Muziekkapel Koningin Elisabeth, het Koninklijk Conservatorium Brussel, het Koninklijk Conservatorium Den Haag en de Royal Academy of Music. Zijn docenten waren Christiane Diricq, Didier Poskin, Harro Ruijsenaars en Mats Lidström. Op het vlak van kamermuziek heeft hij veel te danken aan de lessen van Thomas Brandis.

Als ervaren kamermusicus was hij "Leverhulme Chamber Music Fellow" aan de Royal Academy of Music. Hij trad al vaak op in België en daarbuiten met het Trio Khnopff en met het Flash Ensemble. Zijn belangstelling voor hedendaagse muziek bracht hem ertoe zijn medewerking te verlenen aan wereldpremières in Engeland, Nederland, Frankrijk, Ghana... Zijn kamermuziekconcerten waren al te horen op verschillende Europese radiozenders, onder meer live op BBC Radio 3 tijdens de BBC Proms.

Zijn discografie omvat onder meer de kamermuziekversie van Mahlers *Vierde Symfonie* (Royal Academy Soloists Ensemble onder leiding van Trevor Pinnock), het album *Weinberg 1945* met het Trio Khnopff ("Chamber Disc of the Month", *BBC Music Magazine*), de integrale *Strijktrio's* van László Lajtha met het Flash Ensemble, en een album gewijd aan Adolphe Biarent met Rafael Theissen, bekroond door de Volkskrant en de Nederlandse radiozender NPO Klassiek.

Hij is zeer actief als docent en doceert cello aan het Koninklijk Conservatorium Brussel.

Hij stichtte het Festival Contrastes in Doornik, waarvan hij ook artistiek directeur is. Daarnaast is hij projectleider "concerten en uitendingsevenementen" bij RTBF Musiq3, de Belgische Franstalige publieke klassieke radiozender.

Romain Dhainaut is laureaat van Vocatio en van de Servaiswedstrijd, en winnaar van de eerste prijs van Dexia Classics. Hij bespeelt een cello die in 1682 in Gent werd gebouwd door Hendrik Willems en die prachtig gerestaureerd is door Maison Bernard (Brussel), met een strijkstok van François Peccatte.

Rafael Theissen

De Belgische pianist Rafael Theissen begon zijn muziekstudie bij Cornelius Meyer aan de muzikacademie van de Duitstalige Gemeenschap van België. Op amper vijftienjarige leeftijd rondde hij daar zijn opleiding af met een score van 99% en kreeg hij de gouden regeringsmedaille.

Vervolgens zette hij zijn studies voort aan het Koninklijk Conservatorium Brussel, in de klas van Jean-Claude Vanden Eynden, waar hij afstudeerde als beste student van zijn lichter. Daarna vervolgde hij zich aan de Hochschule für Musik Mannheim bij Ragna Schirmer.

Voorts kreeg hij ook les van de Georgische pianiste Natalie Zinsadze, die uit de grote Russische pianotraditie stamt, en verrijkte hij zijn artistieke bagage tijdens verschillende masterclasses bij Viktor Chestopal.

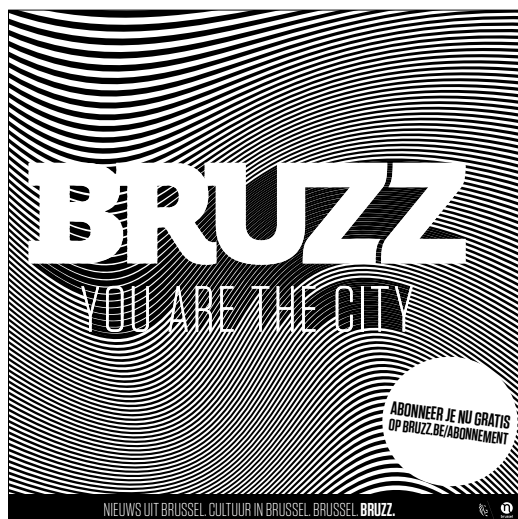
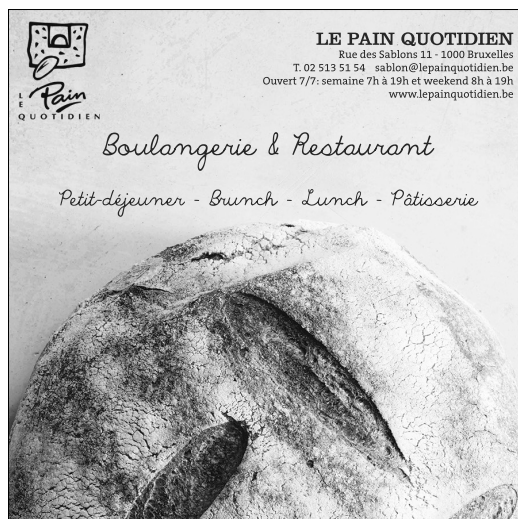
Rafael Theissen treedt regelmatig op in recitals, als solist met orkest en in kamermuziekbezettingen, waarbij hij een steeds uitgebreider repertoire blijft uitbouwen.

Voor het Belgische label Pavane nam hij samen met cellist Romain Dhainaut de werken voor cello en piano van de Belgische componist Adolphe Biarent op, evenals verschillende solopianowerken van dezelfde componist.

Naast zijn concertcarrière is hij ook actief als docent, met name aan de muzikacademie van de Duitstalige Gemeenschap van België.

Rafael Theissen is laureaat van talrijke internationale wedstrijden, waaronder het Internationaal Pianoconcours van de EPTA, Dexia Classics (België), de Grand Concours International de Piano (Frankrijk), het Concorso Internazionale Rovere d'Oro (Italië) en het Concours international de piano Nice Côte d'Azur (Frankrijk).

12:15
the summer
music festival

OPUS 3

Présidente / Voorzitster
Patricia Bogerd

Administrateurs / Beheerders
Martine D. Mergeay
Valérie Cardon
Claude Jottrand
Geert Robberechts
Quentin Bogaerts

Direction artistique /
Artistiek directeur
Arts/Scène Production
Bernard Mouton

Presse & communication /
Pers & communicatie
Be Culture
info@beculture.be

Design
Aline Baudet
alinebaudet@gmail.com

REMERCIEMENTS / DANKWOORD

Opus 3 remercie tous ceux qui ont collaboré à la réalisation de cette 40e édition du Festival Midis-Minimes/

Opus 3 dankt van harte allen die hebben bijgedragen tot de realisatie van het 40ste Festival Midis-Minimes

La Fédération Wallonie-Bruxelles, Direction générale de la Culture, Service de la Musique

La Ville de Bruxelles / de Stad Brussel

Origin

Notre-Dame des Victoires au Sablon /
Onze-Lieve-Vrouw ter Zege op de Zave

Le Cercle royal Gaulois

Bozar

Le/het Koninklijk Conservatorium Brussel

La Boîte à Musique

RTBF-Musiq3 - RTBF-La1ère - BRUZZ - BX1

Le Pain Quotidien - Le Café des Minimes -
Basils Liberté

